

بسم الله الرحمن الرحيم

عنوان: اهمیت مهدویت در جوامع امروزی
نویسندگان:

اعظم درویشی، یگانه دارنهال
استاد راهنما: معصومه نظری
حوزه علمیه امام حسین(ع)
استان کرمانشاه
شهرستان قصرشیرین

چکیده:

کاربرد مهدویت در جامعه امروزی از جمله مسائل مهم و قابل تعمیق است .
برخی بر این گمانند که طرح و بررسی موضوع مهدویت امری بی فایده است، ولی این موضوع مربوط به آینده بشری است.
جامعه دینی در جهان امروزی که متأثر از الگوهای غربی است نیازمند مهدویت و نقش اجتناب ناپذیر از غربی ها در خود می بیند و در تحقق الگویی متأثر که بتواند اهداف و انتظارات جامعه دینی را فراهم کند مورد توجه اندیشمندان قرار گرفته است .
امروزه در جهان و جوامع دینی وجود تمایلات دینی که حضور تأثیرگذار و انکار ناپذیر داشته باشند به سرعت در حال توسعه است .
وظیفه جوامع دینی این است ، که اگر به مهدویت باور داشته باشند مردم را متحد و هماهنگ می کنند و با بصیرت و آگاهی عبادت و معنویات خود را به عنوان منتظر واقعی به حد کمال می رسانند و پرورش یارانی خردمند و با بصیرت را به دنبال دارد .
جوامع منتظر در صورتی می تواند در رسم وضعیت آینده خود داشته باشند که با کیفیت و اثرگذار برخورد کنند و الگویی برای جوامع دیگر باشند که بر اصول و آرمان های خود پافشاری کنند و التزامات جامعه مهدویت را سر لوحه فعالیت خود قرار دهند
آیا فقط شیعه ، منتظر واقعی امام زمان (عج) است ؟ یا امام زمان (عج) مختص همه جهان است .
پس نباید فقط از لفظ منتظر در جوامع مهدوی استفاده کنیم بلکه با عمل کردن تلاش کنیم تا جامعه مهدوی را بسازیم .

کلید واژه : مهدویت ، جوامع ، منتظر ، بصیرت

آرمان قیام و انقلاب حضرت مهدی (ع) یک فلسفه بزرگ اجتماعی است و این آرمان گذشته از اینکه راهی به سوی آینده است، آینه بسیار مناسبی برای شناخت آرمان‌های اسلامی است.

مهدویت، بحث از امامت و بشریت است و در هر زمانی باید امام معصوم موجود باشد، خواه حاضر و مشهور خواه غایب و پنهان تا حجت و بیانات خداوند باطل نگردد.

هدف از ارائه این موضوع روشن شدن برای تمام جهان بالاخص شیعه که وظیفه خود یعنی آماده کردن جهان برای آمدن منجی عالم بشریت است.

مسئله مهدویت می‌تواند باعث بقا و تداوم و توانمندسازی نظام اجتماعی شود و مردم را حول محور خود جمع کند و آن را به یک واحد یکپارچه درآورد میزان تاثیر اعتقاد به مهدویت در زندگی مسلمانان و اهمیت مهدویت در (کمال الدین و تمام النعمه) مفید است و احادیث فراوانی در این مورد آمده است.

اهمیت مهدویت در روایات اسلامی؛ از رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌خوانیم (يعرف امام زمانه مات ميتة جاهلیه) «هرکس بمیرد و پیشوای زمان خود را نشناسد مرده است از نوع مردن زمان جاهلیت» شرح مقاصد جلد ۵ صفحه ۲۳۹

اهمیت به موضوع مهدویت در این شاخصه است که انسان‌ها به دنبال تحقق ارزش‌ها هستند اما اغلب آنان خود را در این راه شکست خورده می‌بینند.

در این میان باور به مهدویت و مهدی موعود (عج) روحیه امیدواری و آینده روشن را در انسان زنده می‌کند و باور به مهدویت به انسان سرخورده امید می‌بخشد و می‌گوید روزی مردی الهی آنچه را آرزوی توست، برآورده می‌کند.

شاید برای بعضیا این سوال پیش بیاید که با وجود قرآن و سنت پیامبر چه نیازی به امام و رهبر دینی آنگونه که شیعه معتقد است وجود دارد، دلایل زیادی است اما فقط به یک بیان ساده اکتفا میکنیم. همان دلیلی که نیاز به پیامبر را بیان میکند، بیانگر نیاز مردم به «امام» نیز است. زیرا از سویی آخرین دین اسلام و پیامبر اسلام نیز آخرین پیامبر خداست، بنابراین اسلام باید پاسخگوی تمام نیازهای بشر تا قیامت باشد. امام مانند خورشید پشت ابر است و از دیدگاه پنهان اما مردم منتظرند تا امام ظهور کند و از آن مانند خورشید که از پشت ابر بیرون می آید نفع ببرند.

مفهوم شناسی:

مهدویت یعنی اعتقاد به نهضت حتمی یک رهبر آسمانی از دودمان نبوی (ع) که پیش از پایان جهان، برای نجات آدمیان و تجدید حیات مادی و معنوی آنان به پا خاسته و عدالت را در برابر عالم گسترش می دهد (کتاب ۲۰۰ پرسش و پاسخ پیرامون امام زمان، نویسنده: سید جعفر موسوی نسب صفحه ۴۶) و جوامع شامل همه انسان ها که دارای تعامل انسانی پایدار که از نظر سرزمینی حاکمیت و انتظارات فرهنگی با هم وجه اشتراک دارند و منتظر به کسی گفته می شود که از وضع حاضر و موجود راضی نیست و برای وضع بهتری در تلاش است (التحقیق فی کلمات قرآن جلد ۱۲ صفحه ۱۶۶) و بصیرت یعنی که خوب بشنود و بیندیشد و ببیند و بینا شود و از عبرت ها بهره گیرد. سپس راه آشکار و روشن را در پیش گیرد و از افتادن در پرتگاه های آن، بپرهیزد (سوره اعراف آیه ۲۰۱)

همانگونه که ابر کاملاً خورشید را نمی پوشاند و نور خورشید به زمین و زمینیان می رساند، غیبت هم مانع کاملی برای بهره دهی حضرت نیست و مردم در زمان غیبت حضرت را نمی بینند اما از وجود او بهره می برند مثل توسل یکی از راه های بهره برداری از آن امام است. تابیدن نور جمال امام زمان مانند تابیدن نور خورشید به درون خانه ها است و این به بزرگی و کوچکی پنجره ها و زدودن موانع بیرونی بستگی دارد و تابیدن نور وجود امام زمان بر دل ها و جان های افراد به میزان پاکی

آنها از شهوات نفسانی و علاقه‌های جسمانی بستگی دارد هر کسی بتواند موانع را از جلوی پنجره دل خود بیشتر کنار بزند بهتر و بیشتر می‌تواند از شعاع نور وجود امام زمان بهره‌مند شود (کتاب تمام النعمه در اثبات امامت و غیبت)

با باور به مهدویت می‌توان مردم را دور هم جمع کرد و برای تحقق بخشیدن به هدف مشترک، آنان را به صورت یک واحد یکپارچه و هماهنگ درآورد و همین یکپارچگی باعث می‌شود که جامعه اختلافات فردی را کنار زده و به کمک هم نوعشان درآیند و توجه به اعتقادات در ساماندهی و شکل دهی ارزش‌ها اهمیت خواهد داشت باور به مهدویت باور به اصل امامت است .

شناخت امامت و حضرت مهدی به صورت عام لازم و ضروری است و امری با ارزش تلقی می‌شود و انتظار می‌رود تا منتظران واقعی در جامعه کنونی مسیر زندگی خود را بر طبق رضایت آن حضرت حرکت نمایند.

جامعه مهدوی باید جامعه‌ای باشد که با اقتدار و صلابت، علم و بصیرت و آگاهی و عبادت و معنویت خود را منتظر واقعی از نظر تربیت دینی به حد کمال برساند و به استعداد و پرورش یارانی برای امام زمان (عج) به وجود آورد زیرا جامعه مهدوی باید آمادگی خود را برای آمدن منجی عالم بشریت حفظ نماید و بیشترین مسئولیت بر دوش مسلمانان مخصوصاً کسانی که به مهدویت ایمان دارند.

امام صادق(ع) در روایتی می‌فرماید:

تمام اعمال مردم هر روز صبح به پیامبر عرضه می‌شود؛ اعمال نیکان و بدان ، بنابراین ،مراقب باشید و این مفهوم گفتار خداوند است که می‌فرماید خدا و پیامبرش و مومنان، عمل شما را می‌بینند. (توبه (۹) آیه ۱۰۵) و امام به این آیه اشاره نمود و سکوت کرد .(کلینی ۱۳۶۷ جلد ۱ صفحه ۱۹۰۲)

در جوامع امروزی نباید فقط از لفظ انتظار استفاده کرد بلکه باید عمل و حرکت کرد برای نهضت و مبارزه و جهاد با صبر و شکیبایی و مقاومت در برابر کسانی که مهدویت و انتظار را فقط یک لفظ ساده می‌دانند.

عقیده به مهدویت انسان را به سوی افراد کامل و نمونه که ملتزم به حکومت و نظام خدا و تبعیت از افراد صالح از حکومت‌هایی که بر اساس نظام‌های استعبادگر هستند متنفر می‌کند.

جوانان ما باید بدانند در جنگ تحمیلی جوانان از مکتب مهدویت الهام گرفتند ده‌ها هزار شهید و جانباز خون خود را در راه نجات اسلام نثار کردند و به پاسداری از انقلاب برخاستند.

اکنون مسئولیت ما بیشتر است، زیرا همه جهانیان ما را زیر نظر گرفته‌اند اگر ما نتوانیم این حکومت مهدوی را به سرانجام برسانیم و اسلام را به دنیا نتوانیم معرفی کنیم به اسلام خیانت کرده‌ایم خدا و پیامبر و امام زمان و شهدا راه حق، از ما انتظار دارند که پرچم اسلام را به زمامدار جهان اسلام مهدی موعود (عج) برسانیم.

عموم مسلمانان مخصوصاً شیعه منتظرند تا سراسر جهان از عدالت و ایمان و مواسات و برادری فراهم شود و آن رهبری که وعده آن در قرآن و روایات و صدها حدیث معتبر وارد شده است ظاهر، و امت و حکومت واحد تشکیل شود و عامل بقای شیعه تا این زمان اعتقاد به ظهور حضرت مهدی موعود(عج) است و شیعه را در برابر لطمات و صدمات مقاوم کرده است و از این جهت است که ثواب منتظران مهدی موعود(عج) مانند ثواب مجاهدین و شهیدان بدر و احد است.

در جوامع امروزی برخی‌ها بر این عقیده هستند که بر مردم مسلط شوند و آنها را استثمار نمایند و شیعیان منتظر را در هوا و هوس خود مسخر کنند اما مسلمان آگاه و شیعیان روشنفکر و متعدد و مبارز بر اعتقاد خود با صبر و شکیبایی و مقاومت منتظر پرچم حق و عدالت و توحید و حکومت جهانی اسلامی هستند که تمام بی عدالتی‌ها و فاصله طبقاتی از میان خلق برداشته شود.

در جوامع امروزی باید نسلی تربیت شود که زمینه‌های ظهور را فراهم سازد جوانان در جوامع امروزی باید خوف از خدا و خشیت الهی در قلبشان لبریز شود و در عصر حاضر در صورتی جوانان از تهاجم‌های فرهنگی در امان هستند که به دین و فرهنگ مهدویت وابستگی قلبی و عاطفی عمیقی داشته باشند و همه نهادهای فرهنگی و تبلیغی و دینی مخصوصاً خانواده باید به آن ملتزم شوند

آنچنان که غرب با هنر تبلیغات، فعالیت خود را که مبارزه با اعتقادات و ظهور امام زمان است، شروع کرده است و از هیچ تلاشی صرف نظر نمی‌کند.

امام خمینی (ره) می‌فرماید: ما هم باید به تبلیغ اسلام تربیت کنیم جوانان و بانوان و بانوان ما تربیت کنند اطفال خودشان را وقتی بزرگ شدند برای اسلام خدمتگزار باشند.

در جامعه کنونی باید عوامل زمینه سازی برای آمدن منجی عالم بشریت امام زمان (عج) آماده کرد

زیرا انقلاب امام زمان (عج) همان انقلاب پیامبر اسلام است طبق روایتی که یکی از یاران امام

صادق می‌فرماید: از امام صادق (ع) علیه السلام پرسیدم روش حضرت مهدی (ع) چگونه است

فرمود: همان روش پیامبر خدا (ص) را انجام می‌دهد روش‌های باطل را ویران می‌کند چنانکه

پیامبر نمود و اسلام را نوسازی و تکمیل می‌نماید (بحار الانوار، جلد ۵۲ صفحه ۳۵۲)

جامعه‌ای که در آن فارغ از امام عصر شود گرفتار سبک زندگی جاهلی می‌شود و شبیه یک جامعه

مرده می‌شود اگر به مهدویت باور نداشته باشی نمی‌توانی در راستای آن گامی برداری و اگر به آن

عقیده نداشته باشی به بیراهه می‌روی در کتاب کمال الدین شیخ صدوق دعایی آمده است «خدایا به

وسیله امام عصر قلوب میت که در جامعه هستند احیا کن» و همچنین در زیارت امام زمان آمده

است «السلام علیک یا عین الحیات»

کسی که تشنه ظهور است مانند کسی می‌ماند که تشنه باشد اما کاری برای رفع تشنگی خود انجام

ندهد. تا وقتی نشسته ایم و می‌گوییم یابن الحسن بیا ما تشنه ظهور نیستیم اگر بلندشدیم و کاری برای

آمدن آقا انجام دادیم ما تشنه ظهوریم. کتاب سلمان فارسی استاندارد مداین

کسانی که منتظر امام زمانشان هستند شاید این سوال در ذهن آنها بیاید که امام زمان آمدنی است یا

آوردنی؟

بی شک این جواب به ذهن می‌آید که در زندگی فردی و اجتماعی خود آدم اختیاردار است و به همین

جهت نیز باید گفت امام زمان امامی آوردنی است و حقیقتی است که آمدنی و ظهورش یافتنی است و

باید شرایط برای آمدنش مهیا شود تا بیاید اگر شرایط برای جنبش جهانی اش فراهم نشود او هرگز

ظهور نخواهد کرد و ما مسلمانان مسئولیت فراهم شدن این شرایط را به عهده داریم و با کسب شناخت درباره امام و با آگاهی دادن به جامعه انسانی برای ایجاد بستر توحیدی اراده جمعی و فردی خود را به کار بگیریم.

امام، آوردنی است؛ آماده کردن مقدمات بی‌شک در اختیار ما انسان‌ها است و از ما خواسته شده که در این راه گام برداریم و از خود ضعف و سستی نشان ندهیم؛ زیرا به حکم ضرورت مسئله مهدویت در زندگی انسانی بر اساس حکمت الهی نهادینه شده و امری است که به طراح نظام هستی برمی‌گردد و اختیار انسانی در آن نقشی ندارد.

امام آمدنی است؛ یعنی بعد از آنکه امام اراده‌های انسانی، دست به دست هم داد و مردم از سر آمادگی در جستجوی آن امام زمان برآمدند آنگاه خدای متعال بر اساس حکمت و مصلحتی که همواره در کار نظام هستی و تدبیر الهی بوده است، اراده می‌فرماید و ظهور را رخصت می‌دهد و در این شکی نیست که زمینه اذن ظهور از سوی خدای متعال در اختیار انسانی است ولی اصل اذن الهی از اختیار آدمی بیرون است و باید انسان‌ها با دعا به درگاه خدا این زمینه را فراهم کرده تا امام ظهور کند و بر اساس سنت قرآنی، هرگاه اضطرار آدمی به نهایت خود رسید بدون هیچ شک و تردیدی، اجابت خداوند به دنبال آن می‌آید.

اما موانعی نیز مانع ظهور می‌شود مثلاً یارانی که امام را یاری می‌کنند از همراهی و یاری رهبر خود دست برندارند و امام را تنها نگذارند.

سید صیرفی در گفتگویی با امام صادق علیه السلام درباره عدم قیام می‌گوید:
حضرت، مرا به خارج مدینه برد تا آنکه وقت نماز، در محلی پیاده شدیم. امام صادق (ع) به جوانی که در آن نزدیکی بز می‌چراند، نگاهی کرد و فرمود: «ای سیدر! به خدا قسم! اگر پیروان من، به تعداد این بزها بودند بر جای نمی‌نشستم و قیام می‌کردم. سیدر می‌گوید: بعد از تمام شدن نماز، حیوانات آن گله را شمردم و یافتم که عدد آنها از ۱۷ تجاوز نمی‌کند. (کافی، جلد ۲ صفحه ۲۴۲، ح ۴)
حضرت امام (ره) می‌فرمایند:

از خداوند تعالی، مسئلت می‌کنم که ظهور حضرت ولی عصر، سلام الله علیه، را نزدیک فرماید و چشم‌های ما را به جمال مقدس اش روشن فرماید. ما، همه، انتظار فرج را داریم و باید در این انتظار خدمت کنیم. انتظار فرج، انتظار قدرت اسلام است و ما باید تلاش کنیم تا قدرت اسلام، در عالم، تحقق پیدا کند و مقدمات ظهور حضرت ولی عصر علیه السلام انشاءالله تهیه بشود.

(صحیفه نور، جلد ۷ ، صفحه ۲۵۵ ۴/۱۲/۵۸)

در جامعه امروزی مهدویت، لازمه، انتظار ایجاد زمینه ظهور و آماده کردن جامعه برای پذیرش انقلاب جهانی امام مهدی (عج) و تحولات اساسی است و در بررسی بیشتر انقلاب‌ها، به این نتیجه می‌رسیم که تأثیرهای سیاسی و فرهنگی و اجتماعی آنها بر مجموعه جامعه، به عنوان یک کل، اثر می‌گذارد و این به انسان‌ها باز می‌گردد که چقدر به ظهور امام زمانشان اعتقاد دارند و برای آمدن منجی عالم چه اقداماتی را انجام می‌دهند. با آمدن امام زمان عدالت و امنیت فراگیر و رهبریت مستضعفان است. جامعه ایده‌آلی که انبیا و ائمه اطهار میشه از شکل‌گیری آن اطلاع داده، بر آن تأکید می‌کردند و مد نظرشان بود.

نتیجه گیری:

در جامعه امروزی ما باید منتظر واقعی آن حضرت باشیم و خصوصیات خود را آنطور که لایق یک شیعه و منتظر واقعی است بیاراییم، در این صورت است که امام زمان (عج) از ما راضی می‌شود و یک ارتباط قلبی با ما برقرار می‌کند و باعث می‌شود که ظهور امام نیز نزدیک شود اگر ما امام را آن طور که شایسته است بشناسیم و از اهداف آن حضرت برای ظهور آشنا باشیم و دین و ایمان خود را محکم‌تر سازیم و در عمل نیز به کار ببندیم پیوند قلبی ما با امام بیشتر می‌شود، و اعمال صالح و ایمان ما شیعیان شرایط ظهور را برای امام می‌کند و ابرهای سیاه کنار می‌رود و آن خورشید عالم تاب، جهان ظلمانی ما را روشن می‌سازد. منتظر واقعی کسی است که از نیامدن امام زمانش اندوهگین باشد، برای آمدن امام زمانش دعا کند، صدقه بدهد، به آن حضرت توسل کند و این اعمال باعث می‌شود که با آن امام عهد و پیمانی بسته شود و باعث خوشحالی امام شود در جوامع امروزی ما شیعیان باید با شیوه‌های عملی فرهنگ مهدویت را ترویج بدهیم مثلاً برگزاری دوره های آموزشی حضوری و غیر حضوری معارف مهدویت برای مقاطع مختلف تحصیلی، تشکیل محافلی که به یاد آن حضرت باشید مانند جلسه دعای ندبه (صبح جمعه)، جلسه زیارت آل یاسین (صبح یا عصر جمعه) برپایی جلسات بزرگداشت در مناسبت‌ها مثل ایام میلاد و وفات ائمه (ع) و برگزاری جلسات پرسش و پاسخ درباره مهدویت، برپایی نمایشگاه‌هایی با موضوع مهدویت، فراخوان آثار هنری در زمینه مهدویت، برگزاری مسابقه های کتابخوانی با موضوع مهدویت، پخش بروشورهایی درباره حضرت مهدی (عج) در سطح عموم افراد جامعه.

امیدواریم که ظهور حضرت ولی عصر (عج) به زودی محقق شود و ما شاهد حکومت مهدوی که پایه گذار عدل و درستی است باشیم.

منابع

قرآن کریم

اشتهاردی، محمد مهدی؛ حضرت مهدی (ع) فروغ تابان ولایت؛ چاپ سوم؛ ۱۳۷۸؛ ناشر، انتشارات مسجد

جمکران

بابویه، علی بن محمد معروف به شیخ صدوق؛ کمال الدین و تمام النعمه در اثبات امامت و غیبت

حضرت؛ مترجم: حسین خسروی صفحه ۴۴۱

کتاب: سلمان فارسی استاندارد مداین

صادقی اردستانی، احمد؛ خاطرات و زندگینامه و سفرنامه ص ۴ تا ۱۴؛ ناشر: بوستان کتاب قم

سال ۱۳۹۳

موسوی نسب، سید جعفر؛ کتاب ۲۰۰ پرسش و پاسخ پیرامون امام زمان (عج)؛ جلد ۱ انتشارات

فرهنگ منهای

جمعی از محققین مرکز تخصصی مهدویت؛ کتاب: آفتاب مهر پرسش ها و پاسخ ها مهدوی

ناشر: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج) نوبت چاپ یازدهم ۱۳۹۰

ملکی راد؛ محمود؛ مقاله: نقش مهدویت در تحکیم نظام اجتماعی عصر غیبت سال بیست و سوم

، شماره اول، بهار ۹۷، پیاپی ۸۷